

חברים יקרים,

בפרשה השבוע - פרשת שופטים - נמצא אחד הפסוקים האהובים עלי ביותר בתורה: **תָּמִים תְּהִיָּה עִם ה'** **אֱלֹהֶיךָ** (דברים י"ח, י"ג).

כשאני קורא את המשפט הזה מתחיל להתנגן לי בראש השיר הנפלא של לאה גולדברג, "האמנם", בלחן המשותף של חיים ברקוני וסשה ארגוב, ובקולו המהפנט של שלמי סרנגה (סליחה חוה אלברשטיין!):

האמנם, האמנם
עוד יבואו ימים
בסליחה ובחסד
ותלכי בשדה
ותלכי בו כהלך התם

ותלכי בו כהלך התם! איזו הבטחה יקרה!

אבל... איך הולך התם? איך נראית תמימות?

למילה תמים, יש כמה פירושים, וכל אחד מהם הוא משאת נפשי: **פשוט, מאמין, חף מפשע, נקי כפיים, נטול פגם, ושלם.**

הקריאה כאן לתמימות דווקא עם ה' מוסיפה את המימד הדתי, דבר שעלול "לבוא לא טוב" לקוראיי החילונים. אז אני מבקש מכם רגע של חסד - רגע של תמימות - כדי להראות שה"תם" של לאה גולדברג אינו שונה בכלל מה"תמים" של התורה.

הויכוח על קיומו או היעדר קיומו של אלוהים הוא עקר ומיותר, שהרי, על מי או על מה בכלל אנחנו מדברים? הציניקנים בטוקבקים קוראים לו בבוז "החבר הדמיוני", והם קצת צודקים - הוא באמת דמיוני, שהרי אין לו דמות, הוא אפילו לא "ישנו". אם בכלל, הרי שהוא ה"אין" האינסופי. לכן הבריאה נקראת "יש מאין".

והנה, הפלא ופלא - חילוניים ודתיים יכולים סוף כל סוף להסכים: אלוהים הוא אין!

שולי רנד, בדיסק המקסים שלו "איכה", שר את שירו "המשורר", על ויכוח מתמשך עם משורר מפורסם - כנראה חנוך לוין - על אלוהים ועל השגחה:

אדוני המשורר מלוא כל העיר כבודך,
אתה זוכר איך נפגשנו בלב הבריכה,
שחיתי לאט, שחית מהר חזה מתוח,
כיאה למשורר.

עצרנו לפוש, גלגלנו דיבור
על טמא וטהור, על מותר ועל אסור
תענוג לדבר איתך רב מג של מילים,
מה כבר אמרתי ששברת את הכלים.

זאת הייתה דעתי לא הייתה לי
ברירה, בינינו לפתע תהום נפערה,

אני הצבעתי לשמיים, אתה צללת
במים, ואמרת לא, אני אמרתי כן,
ואם אמרתי יש, אתה צחקת אין.

אתה בטח זוכר אותו בוקר אומלל,
שנינו צנחנו על אותו הספסל,
טחנתי סיגריות, קילפת אגס,
כל אחד מאיתנו בעלבוננו מכונס.

איך שוב נקלענו לאותה השיחה,
על מותר האדם ואם יש השגחה
אתה רב מג של מילים, לא היינו כוחות,
הפעם זה כמעט נגמר במכות.

זאת הייתה דעתי לא הייתה לי
ברירה, בעיניך ראיתי פתאום אש זרה,
אתה גיחכת לשמיים, אני לא הרמתי
ידיים, כשאמרת לא, צעקתי כן,
בטח שיש, אתה צעקת אין.

הלילה ההוא בבית החולים, אתה
היית מלוכף צינורות מבהילים, על
קצה הכיסא ישבתי בלאט, נשמת
כבד דיברנו מעט.

בינינו אימה בחדר צללים, היו לי
תחושות לא היו לי מילים, עיניך
תלויות בי גדולות ורכות, שנינו
ביחד התחלנו לבכות.

שנינו ראינו אותה התמונה
מעל לראשך מוטלת שכינה
ופחד נורא ואיום כשאתה נרעדת פתאום
והתחננתי לא, אתה ידעת כן,
סע לשלום, אתה ענית אמן.

שחר פרץ לבית החולים,
לעצב כזה לא היו לי כלים,
ידידי המשורר זכרוןך לברכה,
נוח בשלום תהא שלמה מיתתך.

אני מניח שהוויכוח בין שולי רנד לחנוך לוין שירת איכשהו את שניהם - ברמת האגו, או בכל רמה אחרת - אבל
הסוף ממילא מחק את הכל, כי בסוף זה כל כך לא חשוב - יש, אין? הרי, "שנינו ראינו אותה התמונה, מעל
לראשך מוטלת שכינה".

חנוך לוין, אחד היוצרים הפוריים, העמוקים והנועזים ביותר שקמו לנו, היה אחד השופרות הנקיים ביותר של הבורא! הוא יצר מהמעמקים. הוא היה מחובר לרקמת החיבור של הקיום. הוא הכיר את החוויה האנושית, את השמחה ואת הייאוש. ובעיקר... הוא היה יוצר. יצירה כמו זו של חנוך לוין חייבת להגיע ממעיינות "תהום רבה".

אז הוא קרא ל"חיבור" הזה שהיה לו "לא" ורנד קורא ל"חיבור" הזה "כן".

מה זה משנה איך קוראים לו/לה/לזה? למה להיתקע על שמות, עבור מהות שממילא "אין לו דמות הגוף ואינו גוף" ואין לה באמת שם?

השאלה היחידה שחשובה איננה האם יש או אין, אלא, האם אני מחובר או לא? האם אני נטוע עמוק במעיינות היצירה, הנובעים מהאינסוף? האם אני יוצר יש מאין, או שאני סתם "מזיז חפצים ממקום למקום" ופשוט מסדר אחרת את העניינים?

כי כך הולך התם. כך נראית תמימות.

לכן, השאלה היחידה שחשובה איננה אם אני מאמין או לא, אלא, האם אני תמים - תמים עם... האם אני שלם עם... האם אני חף מזיוף ל"מקור היצירה", ל"בורא", ל"אחד", ל"שכל הנעלם", ל"אינסוף", ל"אלוהים"?

"העבודה שבלב" (פינה שבועית חדשה!):

השבוע החל חודש אלול, חודש הסליחות, חודש חשבון הנפש, חודש התשובה. תשובה, מלשון לשוב. פרשת שופטים מזמינה אותנו השבוע לשוב אל התמימות. להיות תמים - פשוט, מאמין, חף מפשע, נקי כפיים, נטול פגם ושלם - שלם עם מקור החיים והחיות, יהיה שמו אשר יהיה.

וכרגיל, זה דורש עבודה! יש לנו כמעט חודש שלם עד ראש השנה. אבל בעיקר, יש לנו את כל החיים.

אני מזכיר כאן שוב את מה שכתבתי בדרשה של השבוע שעבר בפינה החדשה, "העבודה שבלב" - וזו לא פרסומת, זו הזמנה תמימה - בקורס החדש שאני פותח ב"ואהבת" אחרי החגים - שנקרא "העבודה שבלב" - אנחנו נעמיק בלימוד הזה, ונתרגל אותו ביחד.

שבת שלום,

אלישע